

SKULPTURER MED ET HELT ROM I SEG

Nico Widerberg håper skulpturene han lager har en indre kraft og et helt rom i seg. At de også blir en del av folks liv og virkelighet har alltid vært viktig for ham. I høst viser han hele bredden i sitt kunstnerskap i en stor utstilling hos galleri Fineart.

TEKST: PER ARNE GJERDI / FOTO: BJØRN WAD

– Det er et puslespill å lage en utstilling med både skulpturer og bilder, sier Nico Widerberg.

– Men jeg håper det blir en sammensatt opplevelse for folk, en slags rikdom fordi jeg jobber med så mange forskjellige uttrykksformer.

I sin mer enn 40 år lange karriere som billedkunstner har han alltid vekslet mellom mange ulike uttrykk og materialer. Utstillingen hans i galleri Fineart Oslo i høst viser denne variasjonen av maleri, grafikk og skulpturer i glass, aluminium, tre og ulike typer stein.

– Når jeg hogger i stein, er jeg hele tiden på jakt etter å se hva som er inni den. Sånn er det med en utstilling også. Jeg er jo spent på hvordan det blir. Også for min egen del. Jeg skal ikke bare vise noe. Jeg skal overraske meg selv litt.

KUNST besøker Widerberg noen uker før utstillingen i hans atelier på Torshov i Oslo. Her ved Akerselva, i en del av det som fortsatt heter Myrens Verksted og som en gang var store fabrikklokaler, jobber han med grafikk og skulpturer. Når han skal male, drar han til sitt andre atelier i Pilestredet, nærmere bestemt i huset etter faren, billedkunstneren Frans Widerberg. I sommer har

←
OMKRANSET,
malt bronse/diabas,
63 x 20 x 17 cm,
2025

✓
INNSIKT,
strandsten/diabas
45 x 15 x 27 cm
2024

→
NICO WIDERBERG
med to nye, malte
treskulpturer.

han også malt flere bilder utendørs på hytta på Hvaler. Og er han ikke på noen av disse stedene eller hjemme, befinner han seg kanskje på steinhoggeriet i Skjeberg, som har plass nok til arbeidet med de største og tyngste skulpturene.

Atelieret på Torshov består av tre store rom, og Widerberg tar oss med på en runde mellom gamle og nye arbeider.

– Her er noen nye tresnitt jeg har laget til utstillingen. De trykkes for hånd her på atelieret. Så det er ikke noe produksjon gjort i utlandet dette her, altså, forteller han.

En livets reise. På gulvet foran en serie nye grafiske trykk står en koffertliknende boks i valnøttre. Den er siste frukt av hans mangeårige vennskap og samarbeid med forfatteren Lars Saabye Christensen. De to møttes første gang for om lag 20 år siden, invitert av Sortland hotell for å være med og utvikle det kunstneriske der. Senere laget de en kunstmappe sammen, med grafikk og dikt. Praktboken om Nico Widerbergs skulpturer, som kom i 2018, hadde tekst skrevet av Saabye Christensen. Det samme hadde fjorårets utgivelse *Widerbergs hus*, en bok viet kunsten og arven etter Frans Widerberg, der både Nico og broren Thomas var sterkt involvert.

Underveis har Nico Widerberg gått med ideen til nok et samarbeidsprosjekt: en boks med både bilder, skulpturer og tekster.

– Jeg foreslo for Lars en slags livets reise, en fortelling om den reisen vi er på. Han svarte ikke direkte i første omgang, men etter noen måneder sa han: «Du, den boksen du snakket om. Tidsnød.» Så den har fått navnet *Tidsnød* og inneholder fire små skulpturer, tre i bronse og en i sølv, og elleve trykk. Lars har bidratt med en fortelling og mange dikt, samlet i en bok med bilder av kunstverkene.

Fargesterke treskulpturer. Vi beveger oss inn i et nytt rom.

– Her er noe nytt jeg har holdt på med til utstillingen, forteller han og peker på en av flere fargesterke treskulpturer i gult, grønt og blått.

– De er først skåret i tre. Så har jeg malt dem med sånn oljemaling som jeg bruker på maleriene.

Vi går videre til hoder han har laget av naturstein.

– De skal være litt sånn enkle. Denne har jeg funnet på en strand, sier han og løfter et av steinhodene.

– Jeg prøver å finne steiner jeg har litt tro på. Så tar jeg dem med og møter dem på nytt i atelieret. Så gjelder det å finne ut hva som er inne i steinen.

For å komme til det tredje rommet, steinhoggeriet, må vi først ut og over i nabobygningen. Her holder han på med to skulpturer i diabas, en sort og hard steinsort.

– Jeg vet ikke akkurat hvordan de blir. Men de har kommet såpass langt nå at jeg har kontroll på dem. Nå er det bare å finne formen videre. Om jeg skal slipe eller hogge.

– *Er alt du lager fra din hånd?*

– Ja. Jeg får jo noe hjelp. Men å forklare for andre hvordan de skal hogge, er vanskelig. Også det å vite hvor dypt du skal gå i en stein. Så for meg er det mye mer effektivt å gjøre det selv. Og så er det jo i prosessen at jeg skaper kunsten slik den blir. Det er noe jeg leter meg fram til.

– *Og når er et verk ferdig?*

– Når du hogger i stein, er det en prosess innover. Du har en blokk, og inni der er skulpturen. Når du så kommer til et punkt, er du der på en måte. Men når jeg lager en skulptur i leire, bygger jeg den opp innenfra og lar den vokse utover, sier Widerberg.

– Det er blitt mer og mer sånn at jeg kommer til det punktet hvor skulpturen stopper. Da går jeg ikke forbi det og så tilbake igjen. Jeg må tro på det som skjer når jeg har kommet til det punktet.

Alene om det praktiske og administrative er Widerberg imidlertid ikke. Hans støttespiller og medhjelper Monika Stø van der Wel har jobbet for ham i snart 30 år, og gjør alt fra å hogge stein og støpe skulpturer til å holde styr på regninger, avtaler og arrangementer.

En indre kraft. At menneskekroppen er blitt et gjennomgangstema i hele hans kunstnerskap, henger blant annet sammen med et museumsbesøk for mer enn 40 år siden. Han var i Basel sammen med sin far.

– Der så jeg et fantastisk hode. Jeg husker ikke hvem som hadde laget det. Men det hodet hadde liksom alt i seg, minnes han.

– Jeg håper at også mine skulpturer har et helt rom i seg, som man kan tro på. Menneskekroppen, enten med eller uten armer, er en sånn forenklet form som jeg bruker til å uttrykke meg gjennom. Til å skape en følelse og en klang. Det er en form jeg tror på, sier Widerberg.

– Jeg lager heller ikke figurer som holder på med noe. Det er mer at de har en indre kraft i seg, noe jeg håper jeg klarer å gi dem.

Før han for alvor begynte å lage kroppor, nærmere bestemt torsoer, var det særlig hoder som markerte starten på Nico Widerbergs kunstnerkarriere. Noen hadde portrettkarakter, andre var mer eksperimentelle. Det var hoder i gips, bronse, tre og stein, ikke minst marmor.

– Et hode, tenkte jeg, der er alt. Som sagt så jeg dette hodet på museum før jeg selv var kommet ordentlig i gang. Hele verden var inni det hodet.

Overføring av energi. Saabye Christensen skriver i nevnte bok fra 2018 hvorfor Nico Widerbergs kunst appellerer til ham: «Fordi jeg i møte med kunsten hans opplever en overføring av energi, slik en latter kan smitte, slik musikk kan gi deg lyst til å danse, slik et dikt kan gi deg mot til å leve.»

Selv har ikke Widerberg noen formening om hvordan folk skal oppfatte verkene hans.

– Et kunstverk skal være slik at folk kan oppleve det på forskjellige måter. Hvis ikke, er det ikke levende. Men jeg vil jo at det skal ha en kraft og en energi, sier han.

– Jeg husker Frans sa til meg da jeg var ganske ung at ved å bruke energi, skaper man energi. Det er jo litt sånn jeg er. Jeg bruker veldig mye energi på det jeg driver med. Men så gir det meg også energi. Det er en måte å fungere på som menneske.

Saabye Christensen, som selv er en flittig forfatter, skriver at han i Widerbergs selskap blir for en dagdriver å regne. Men selv om arbeidet som kunstner fyller svært mange av døgnet timer, har Nico også vært far og familiemann i over 30 år. Han og kona Camilla Coucheron, som er yogalærer og kunstner, har til sammen fem barn. Nico har to fra sitt forrige ekteskap, Camilla har ett fra før, og sammen har de to sønner, der yngstemann er 15.

På spørsmål om hobbyer og lidenskaper ellers har han ikke så mye å nevne.

– Men jeg liker å padle kajakk, være på sjøen, kjøre båt og sånne ting, sier han. Familiens hytte på Hvaler gir ham rikelig anledning til det. Når han har tid.

Musikken åpnet verden. Egentlig drømte han om å bli musiker. Han spilte gitar, sang og var med i flere band i ungdomsårene.

– Jeg var tidlig i livet veldig ensom. Følte at jeg ikke klarte å snakke engang. Musikken åpnet verden og livet for meg. Men så skjønte jeg plutselig at jeg skulle jobbe med skulptur. Det var ikke noen vei utenom. Det skjedde bare, sier han.

– Jeg tenkte at OK, jeg skal bli billedhogger. Men det var noe av det treigeste jeg visste om. Jeg hadde jo vokst opp på Ekely, med disse billedhoggerne som sto på hvert sitt atelier og holdt på med sine monumenter. De var liksom ikke ute og hadde utstillinger. Men Frans hadde utstillinger, og han kommuniserte med folk, det så jeg jo.

Ekely, Edvard Munchs mangeårige hjem og arbeidssted i Oslo, ble senere utviklet som en kunstnerkoloni. Frans Widerberg flyttet dit med sin familie på 60-tallet.

– For meg som kunstner ble det viktig, på en eller annen måte, å få skulptur til å bli noe som er en del av folks liv og virkelighet, sier Nico Widerberg.

Og slik har det blitt, erfarer han. Mange har en eller flere av hans skulpturer i sitt nærmiljø. Det gjør at han føler seg som en del av deres liv og verden.

– Så det ble jo litt som jeg drømte om da. Selv om jeg gjerne skulle vært musiker, har jeg likevel klart å få til en kommunikasjon og et uttrykk som jeg opplever at betyr noe for andre mennesker. Jeg klarer å si noe.

←
LYSNINGEN,
olje på lerret,
80 x 60 cm,
2024/25

✓
HUN, tresnitt,
90 x 62 cm, 2025

↓
NICO i atelieret han
har overtatt etter sin
far, Frans Widerberg.

– *Hvordan påvirket oppveksten i et kunstmiljø det at du ble kunstner?*

– Det vet jeg egentlige ikke. Det var ikke noen tydelig sammenheng der. Jeg gikk på Steinerskolen, var ordblind og litt dårlig på skolen. Det gjorde at jeg ble mobbet. Og når man har lærere som ikke ser en, blir man jo enda dårligere. Men på Steinerskolen modellerte vi litt i leire og lagde ting vi brente i ovn. Så om jeg ikke var så god i de andre fagene, var jeg var god til å modellere.

Gymnasårene gikk han på Fagerborg, sentralt i Oslo.

– Der var det estetisk linje, med en fantastisk lærer som het Ole Sjølie. Han sa til Frans: «Du må holde deg unna Nico, for det er jeg som skal lære ham å bli kunstner.» Det var ikke noe press hjemmefra om at jeg skulle bli kunstner, og jeg gikk aldri i lære hos Frans. Men jeg merket at han ble glad for at jeg gikk den veien.

Men bare enkelt var det ikke.

– Jeg merket veldig tidlig at det at jeg skulle bli kunstner, ble møtt med mistenkeligjøring fra

Jeg husker Frans sa til meg da jeg var ganske ung at ved å bruke energi, skaper man energi. Det er jo litt sånn jeg er. Jeg bruker veldig mye energi på det jeg driver med.

– NICO WIDERBERG

→
LEDER I og II,
larvikitt /
antikk sokkel,
210 x 116 x 54 cm,
2024/25

←
PÅ STEINHUGGERIET
i Skjeberg jobber
Nico med de store
skulpturene som
skal bli ferdige til
utstillingen i oktober.

mange. Her var det liksom noe juks og fanteri, på grunn av Frans og den bakgrunnen jeg hadde.

Balanse i fargespillet. Vi bryter opp fra Myrens Verksted og drar til Pilestredet, snaue ti minutters kjøretur unna. Til Widerbergs hus og et atelier fullt av farger og lys.

– Mens en skulptur er nokså ensfarget, er bildene dine svært fargerike?

– Det henger selvfølgelig også sammen med at jeg er sønn av Frans og har vokst opp med fargene hans fra jeg var barn. Han malte jo veldig brunt og grått i bildene på 60-tallet. Så åpnet han opp for primærfargene på 70- og 80-tallet. Men jeg har jo prøvd å finne min balanse i dette fargespillet.

– Hvordan er det å jobbe med maleri til forskjell fra grafikk?

– Litografi, som jeg har jobbet mest med, er trykk gjort på en steinplate. Det er også veldig skulpturelt for meg, fordi du jobber både med å tegne, male og skrape. Hvis du skal lage et fargebilde i lito, må du lage en stein for hver farge. Prinsippet er at du begynner med de lyse fargene og trykker de mørkere oppå. Det må planlegges på en helt annen måte enn med et maleri, forklarer han.

– Disse nye maleriene til utstillingen har jeg bygget opp med kraftige farger, for så å overmale med lyse farger oppå det mørke. Men så kan jeg også bygge dem helt om. Når jeg maler, bruker jeg hendene på en annen måte enn når jeg lager grafikk el-

ler skulptur. Det liker jeg godt, og det gir helt andre muligheter. Og så bruker jeg oljemaling. Den tørker ikke med en gang, slik som akryl. Jeg liker at det er en tidsfaktor der.

Ute i hagen i Pilestredet står det flere skulpturer, de fleste laget av Frans. Men sønnen har også en her. Bronseskulpturen av en skikkelse med en hund på ryggen, med tittelen *Byrde*, har han bestemt seg for å ha med på Fineart-utstillingen.

– Jeg laget den i en periode jeg hadde atelier i kjelleren her. Frans betalte støpingen, for han ville ha den i bronse. Så ble skulpturen stående i hagen, og han fikk den. Jeg synes den er litt fin. Den er liksom styggen på ryggen, og uttrykker hvordan jeg hadde det i begynnelsen, med den byrden jeg bar på.

– *Byrden?*

– Ja, dette at veldig mange reagerte på at jeg skulle bli kunstner. De trodde ikke på meg, ikke sant? Kanskje fordi jeg gikk så rett på. Eneste måten å overleve den motstanden jeg kjente på, var å bevise noe.

Ustoppelig. Etter å ha gått to år på Kunst- og håndverksskolen søkte han seg inn på Statens kunstakademi, men kom først ikke inn. Flere måneder etter at skoleåret hadde begynt, ble han imidlertid invitert av professor Boge Berg til å hospitere på akademiet en periode. Året etter kom han inn, og hadde Berg som lærer i alle disse årene fra 1982 til 1986.

«Berg oppdaget tidlig at Nico hadde et meget

bevisst forhold til det han ville, og lot ham derfor jobbe mye i fred. Samtidig var dette en lærer som representerte et uttrykk Nico ønsket å utvikle. Berg hadde de siste årene konsentrert seg om menneskeskikkelsen i en rekke hoder, byster og figurer», skriver Cecilie Malm Brundtland i boken *Nicolaus Widerberg* fra 2000.

– Jeg var kanskje litt ustoppelig på den tiden, sier han selv. Etter bare to år på akademiet hadde han sin første utstilling. Året var 1984 og stedet Albin Upp, et lite galleri på Briskeby i Oslo.

– Da kalte jeg meg bare Nico Magnus, siden Magnus er mellomnavnet mitt. Men så sto det noe greier i avisen om Nico Widerberg, og det var ikke mulig å rømme unna, minnes han og ler.

To år senere stilte han ut i Kunstnerforbundet, sammen med malerier av faren Frans og musikk av broren Thomas. Og som 27-åring vant han konkurransen om et monument av Thor Heyerdahl. I de om lag 40 årene siden debuten har han hatt 104 separatutstillinger og vært med på 76 kollektivutstillinger, både i Norge og utlandet. Antall utsmykningsoppdrag nærmer seg 100.

↓
SKULPTUREN
Byrden er hentet fra hagen og gjøres klar for utstilling. Her med hjelp av Monika Stø van der Wel.

Selv om han i høst er blitt 65, har han ingen planer om å pensjonere seg i nær framtid.

– Jeg vet ikke om jeg kan det. Tror ikke det går. For meg er kunsten en livsstil. Det er en måte å puste på. Noe jeg lever og ånder for. Jeg er en stemme og gjør det jeg gjør. Så det å plutselig bli noe annet, blir helt feil. Jeg tror jeg må bare kjøre linja ut, sier Nico Widerberg.

– Men det er skummelt hvor fort tiden går. Hvor lang tid har vi igjen? Vi må jo bare stå på, tenker jeg. Det er ikke nå vi kan sette oss ned og slappe av. ☹

AKTUELL
Stor separatutstilling hos Fineart Oslo
9. oktober–2. november

Lutz Bacher: Burning the Days

26.09.25–
04.01.26

Astrup
Fearnley
Museet